

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

2025 AİLE YILI

Sayı : E-69602026-610-00109031613-109165953
Konu : Soru Önergesi (7/26247)

12.07.2025

7/26247 GK 137

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09.04.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1608670 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur BARTİN tarafından verilen 7/26247 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (2 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 163AE536-20F6-4B84-9772-B8B7A3777D5F

Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No.151 Çankaya/ANKARA

Faks No: (0312) 449 13 41

e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Bilgi İçin:Soru Önergeleri Birimi

Telefon No: (0312) 449 1338

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur BARTİN'e Ait 7/26247 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-6) Sınır ticareti ile ülkemiz Doğu ve Güneydoğu Anadolu coğrafi bölgelerindeki illerin ihtiyaçlarının bir kısmının, sınır komşusu ülkelerden ithalat yoluyla daha düşük maliyetle karşılanması ve bu illerimizden ihracatın artırılması suretiyle söz konusu illere ekonomik canlılık kazandırılması amaçlanmakta olup, bu haliyle işsizliğin azaltılarak yeni istihdam oluşturulmasına da katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Bu doğrultuda sınır ticareti ile getirilen kolaylıklardan bölge halkının azami fayda sağlamasını teminen gerekli tedbirler alınmakta ve bölgede yerleşik esnaf ve tacirlerimiz komşu ülke ile sınır ticareti yapmaya teşvik edilmektedir.

2021/4874 sayılı “Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin Karar” kapsamında Hakkâri ilimiz Esendere Gümrük Kapısı üzerinden İran; Habur, Derecik ve Üzümlü Gümrük Kapıları üzerinden Irak ile sınır ticareti yapmaya yetkilendirilmiştir.

Bu çerçevede, Hakkâri iline 2025 yılında İran için 20.196.370 dolar; Irak için 40.209.932 dolar olmak üzere toplam 60.406.302 dolar ithalat değer limiti tahsis edilmiş olup, söz konusu limitler dahilinde ilde mukim sınır ticareti yapmaya haiz esnaf ve tacirlerimiz tarafından komşu ülkeden gümrük muafiyetli olarak ithalat yapma hakkı sağlanmaktadır. Hakkâri ilinde sınır ticareti işlemleri yetkili gümrük kapılarından gerçekleştirilmeye devam edilmektedir.

Bakanlığımızca, ülkemizin artan dış ticaret hacmi göz önüne alınarak ticaret erbabımızın ihtiyaç duyduğu gümrük hizmetlerine daha kolay ve hızlı bir şekilde erişebilmesini sağlamak amacıyla hizmet verilmektedir. Dış ticaretin akışını, sade ve şeffaf bir gümrük mevzuatı temelinde, dijital ve kolaylaştırılmış yeni nesil gümrük uygulamaları ile koordine etmek amaçlanmakta olup, bu ilke ile gümrük işlemlerinin kolaylaştırılarak dijital ortamda tamamlanabilmesi için modernizasyon çalışmaları ve projeler hayata geçirilmektedir.

Kara gümrük kapılarında sahada bekleyen anlık araç sayısının tespiti ile ortalama araç sayısı ve işlem sürelerinin izlenmesi, bu suretle yaşanabilecek bekleme ve gecikmelere neden olan sebeplerin bilinerek bunların ortadan kaldırılmasına yönelik adımlar atılabilmesi, ayrıca gümrük sahalarının performans ve etkinliğinin ölçülebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Gümrük Kapıları Saha Analiz Programı” projesi başlatılmıştır. Söz konusu projeye ilişkin teknik çalışmalar devam etmektedir.

Diğer taraftan; gümrük işlemlerinin daha da kolaylaştırılması adına tüm dünyadaki dış ticaret işlemlerindeki gelişmeleri takip ederek, kamu açısından güvenilirliği kanıtlanmış firmalara gümrük mevzuatı bakımından bir takım kolaylık ve ayrıcalıklar sağlayarak bahse konu firmaların gümrük işlemlerinin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine imkan veren “Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYŞ)” uygulaması da başarıyla sürdürülmektedir. Halen söz konusu statüden yararlanan firma sayısı 761’e çıkarılmıştır. Bahse konu statü sahibi firmaların gümrük idaresine dahi uğramadan gümrük işlemlerini kendi tesislerinde yerine getirmesine imkân sağlayan “İhracatta Yerinde Gümrükleme” ile “İzinli Alıcı” ve “İthalatta Yerinde Gümrükleme” gibi uygulamalar da hayata geçirilmiştir. “Dış Ticaretin En Kolay ve En Güvenli Yapıldığı Ülke Olmak” düsturunu benimseyerek, ilerleyen dönemlerde YYS uygulamasının özel sektör ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde daha da yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Daha önce YYS içerisinde yer alan, şu an YYS’den bağımsız, münferit şekilde devam eden “İzinli Gönderici” uygulaması da dış ticaret lojistiğine ayrı bir dinamik kazandırmaktadır.

Öte yandan; sadece gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması ve basitleştirilmesi bağlamında değil, gümrük hizmetlerinin daha etkili sunumu için gümrük kapılarımızı daha kullanışlı ve daha modern hale getirmek için çalışmalar sürdürülmektedir. Gümrük işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik adımları ilgili kurumlar ve valiliklerle koordinasyon içinde atmaya devam ederken, gümrük kapılarımızdaki bilişim sistemlerimizi gerek yazılım gerekse donanım olarak sürekli yenileyerek, gelen vatandaşlarımızın ve taşıtlarının veri girişlerinin hızlıca yapılması sağlanmaktadır. Ayrıca; yoğun işlem hacmine sahip gümrük kapılarımıza yönelik eylem planları hazırlanmakta, işlem hacminin artırılmasına yönelik alınan kararların takibi yapılmaktadır.

İlaveten, ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik olarak Gümrük İdareleri Başkanları nezdinde üst düzey görüşmeler gerçekleştirilmekte ve ülkemiz tarafında işlemlerin hızlandırılması ile komşu ülke gümrüklerinin daha çok araç kabulü için çalışmalar sürdürülmektedir. Araç ve yolcu geçişlerinin daha hızlı gerçekleştirilebilmesi için ilgili gümrük kapılarımızda peron sayıları da artırılmaktadır.

Diğer taraftan, gümrük kapılarında kaçakçılıkla mücadele başta olmak üzere gümrük iş ve işlem süreçlerinin etkin ve hızlı şekilde yürütülmesine yönelik teknik-teknolojik altyapısal yatırımlar her dönem sürmekte olup, bu kapsamda görevin ifasına yönelik ihtiyaçlar takip edilmekte, teknolojiye son gelişmeler de dikkate alınarak başta temassız tespit teknolojileri olmak üzere teknik sistem ve cihaz kapasitesinin geliştirilmesine devam edilmektedir.

Bu kapsamda, Yap-İşlet-Devret modeli ile çağın gereklerine uygun olarak 2016 yılında modernize edilerek hizmete açılan Esendere Gümrük Kapısı'nda daha önce 14 dönüm saha üzerinde peron sistemi olmaksızın yürütülen gümrük hizmetlerinin, 54 dönüm saha üzerinde 3 giriş-3 çıkış olmak üzere 6 peronda yapılması sağlanmıştır. Ayrıca, TIR ve Bagaj X-Ray, CCTV kamera, PTS (Plaka Tanıma Sistemi) gibi son teknoloji sistemlerle donatılmış ve hizmet kalitesinin artırılması amacıyla yeni yolcu salonları ve sosyal alanlar oluşturulmuştur.

06.05.2015 tarihinde yolcu geçişine açılan Üzümlü Gümrük Kapısı için idari bina, arama hangarı, peronlar, kanopiler, X-Ray binaları, yolcu salonları ve sosyal alanların bulunduğu bir modernizasyon projesi hazırlanmış olup, Bakanlığımız 2025 yılı Yatırım Programına "inşaat" karakteristiği ile alınan bahse konu projede, Hakkâri Valiliği (İl Özel İdaresi) ile koordineli olarak kısa süre içerisinde yapım çalışmalarına başlanılması planlanmaktadır.

10.05.2023 tarihinde yolcu geçişine açılan Derecik Gümrük Kapısı'nda, içerisinde idari bina ve yolcu salonlarının yer aldığı modern bir gümrük kapısı inşa edilmesi amacıyla Hakkâri Valiliği (İl Özel İdaresi) ile koordineli olarak etüt-proje çalışmaları yürütülmektedir. Söz konusu proje Bakanlığımız 2025 yılı Yatırım Programında "Etüt-Proje" karakteristiği ile yer almaktadır.

Belirtilen bu kolaylıklar ve modernizasyon çalışmaları ile gümrük işlemlerinin daha da basitleştirilmesi ve hızlandırılması sağlanırken, sadece Hakkâri ilimizdeki değil ülkemizdeki tüm gümrük kapılarındaki gümrük işlemleri sebebiyle yaşanması muhtemel olası bekleme ve/veya yoğunlukların da azaltılması ve bu suretle başta ihracat işlemleri olmak üzere tüm gümrük işlemlerinin daha da hızlandırılarak, bahse konu işlemlerin daha düzenli ve güvenli tesis edilmesi sağlanmıştır.

Son olarak, Yüksekova Gümrük Müdürlüğü mevcut hizmet binasının kiralık olması ve fiziki açıdan yetersizliği, Hakkâri ilinin dış ticaret hacminin artmasına katkı sağlayacak devam etmekte olan çalışmalar ve Yüksekova ilçesinin lojistik konumu hususları göz önünde bulundurularak; içerisinde idari bina, ambar ve kaçak araç ile TIR sahasının da bulunduğu yeni bir gümrük müdürlüğünün inşa edilmesi planlanmaktadır. Söz konusu proje Bakanlığımız 2025 yılı Yatırım Programında "Etüt-Proje" karakteristiği ile yer almakta olup, Hakkâri Valiliği (İl Özel İdaresi) ile koordineli olarak kısa süre içerisinde etüt-proje çalışmalarına başlanması öngörülmektedir.